

Ulrik Lidström
Centralvägen 7
985 31 Vittangi
070-67 97 350
ullelidstrom@hotmail.com

Umeå tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 138
901 04 Umeå

Synpunkter ang Talga ABs ansökan om tillstånd till gruvverksamhet m.m. vid Nunasvaara södra i Kiruna kommun.

Generellt anser vi att trots att mineraler och metaller är av stor betydelse inom flera områden och inte minst för ett hållbart samhälle så har gruvbrytningen en negativt påverkan på friluftsliv, rennäring, naturmiljö och kulturmiljövård i området. En hållbar ekologisk utveckling är svår att förena med gruvdrift.

Att ett prospekteringsföretag utan egna tillgångar utöver prospekteringsrättigheterna så är gruvdrift i full skala en ekonomisk utmaning, eftersom prospektering bara för med sig kostnader och inte ger några direkta intäkter. Först när en eventuell gruva är i drift och börjar producera material som säljs, då börjar intäkterna också komma. Bolaget kan ev. sälja hela projektet till ett gruvföretag som är etablerat och har större resurser, detta medför dock en risk för Bolaget vad gäller möjligheten att ställa ekonomisk säkerhet för en efterbehandling.

Vi är mycket oroliga för hur dammarna kommer att fungera, kommer de att hålla tätt? Det vi kan se på tidigare gruvprojekt så är det ganska många dammar som inte håller tätt. Det senaste misslyckandet är Kaunisvaara där dammarna inte håller måttet. Eftersom det planerade gruvområdet ligger i direkt anknytning till Torne- och Vittangi älvar så är vi mycket oroliga för vad som kan hända med våra vatten. De är redan nu påverkade av de utsläpp som sker uppströms Torneälven. I och med att mängden sulfidhaltigt material ökar kommer också miljöbelastningen av det avbördade vattnet att öka markant. I Vittangi tar vi vårt viktigaste livsmedel, dricksvatten direkt från Torneälven. Längre ner efter älven är det ännu fler gruvor som släpper ut vatten i älven, hur mycket tål våran nationalälv? Den planerade konstruktionen av dammarna ser bra ut men det är ju inte alltid planerna följs. Det finns ju billigare sätt att bygga vallar på och det händer tyvärr att det genas lite i kurvorna utan att ta någon hänsyn till miljön. Bolaget har kommit fram till att torr deponering av anrikningssanden är den mest fördelaktiga. Vi är tveksamma till den bedömningen i synnerhet när avfallet är syrabildande. Det finns en uppenbar risk att den sökta verksamheten kommer att medföra en påverkan som kan leda till försämrad status i recipienten och därmed en negativ påverkan på Natura 2000.

"Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel, det kanske man inte tänker på alla gånger. Det borde uppmana alla och envar att vara försiktiga så att vårt vatten fortsätter att vara rent. Det är lättare hänt att vatten förorenas än man tror, t.ex. kan en liter olja förorena tusentals kubikmeter vatten" Citat: Kiruna kommun

Utsläpp

Beräkningar har visat att vattnet, utsläppt till Hosiojärvi efter reningen, kan förändra vattenkemin i sjön och även i östra bäcken. Ämnen som sulfat, kalcium, klorid, fosfor, uran och ammoniakkväve kan innebära en ekologisk förändring i recipienten som kan påverka möjligheterna för exempelvis fiske.

Också utsläpp av gaser såsom kolväten, kolmonoxid, kväveoxid och partiklar kan påverka människornas och djurens hälsa.

Vi är rädda för att man inte kan utesluta att genomförandet kan innebära risker för miljön eller för människors hälsa och säkerhet.

Rennäringen

"I miljöbalken finns ett skydd för rennäringen genom möjligheten att utpeka områden som riksintresse för rennäringen.

De utpekade områdena ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringarnas bedrivande". Citat: MKB

Renskötselns undergång

Den kraftigt expanderande gruvindustrin utgör ett direkt hot mot renskötseln, och därmed mot basen för den samiska kulturen:

- Renar kan inte äta sten. De kan heller inte vandra mellan årstidsbeten när ett gruvhåll blockerar flyttleden. Slutsatsen är: När Sverige talar om samexistens förespråkar man egentligen gruvnäringens företrädare även om det innebär renskötselns undergång.

Den planerade gruvverksamheten kommer att påverka rennäringen genom att mark i vinterbeteslandet tas i anspråk och därmed inte kommer att vara tillgängligt.

Även buller, damm och den ökade trafiken på Nunasvaaravägen kommer att påverka rennäringen. Den avlånga formen på verksamhetsområdet utgör en barriär och skär av den sydligaste delen av Talma sameby för renarna. Detta medför att renarna sprider sig åt olika håll och de kommer att gå in i närliggande samebyars områden vilket skapar mycket extra arbete för renskötarna.

Artikel 27

"I de stater där det finns etniska, religiösa eller språkliga minoriteter, skall de som tillhör sådana minoriteter inte förvägras rätten att i gemenskap med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, bekänna sig till och utöva sin egen religion och använda sitt eget språk."

Talga AB förutspår en befolkningsökning med ca. 50 pers. i kommunen. Arbetskraftsbrist råder i närområdet så en rekrytering från andra orter måste ske. Var skall dessa människor bo? Bostadsbrist kan fungera som en flaskhals för lokal utveckling. Brist på bostäder i gruvsamhällen medför att arbetskraften måste pendla.

Det kan dessutom vara riskfyllt att bygga bostäder i gruvsamhällen eftersom råvarumarknaden är konjunkturkänslig och det är inte heller säkert att arbetskraften alltid vill bosätta sig på arbetsorten.

I Sverige beskattas inkomster i den kommun där en person är skriven och en stor inpendling till en gruvkommun innebär att skatteintäkterna uteblir.

Arbetsstillfällena och ekonomi

För det första kan det konstateras att en gruvans lokala och regionala ekonomiska effekter är en viktig aspekt av dess hållbarhet. Om en gruva inte ger upphov till lokala positiva ekonomiska effekter kommer lokalsamhället enbart att uppleva gruvans negativa effekter. Ett exempel är gruvan i Kaunisvaara, trots gruvan så har befolkningen och skatteintäkterna minskat i Pajala kommun.

- "Fly in-Fly out" gör att vi tappar skattepengar och det blir svårare att utveckla kommunens verksamheter, säger kommunalrådet i Kiruna, Gunnar Selberg (C) till SVT. 2021-02-25

Grafiten hotar att smutsa ner elbilarnas rykte

Batteriproduktionen står för cirka 30 procent av växthusgaserna kopplade till elfordonens tillverkning. Och nu varnar Wood Mackenzie för att industrin måste ta itu med sin användning av grafit – annars riskerar elbilarna att smutsa ned sitt gröna rykte. Det skriver konsulterna i Greentech Media. Grafit är ett fossilt kol som antingen bryts eller tillverkas av andra fossilbaserade material. Brytningen i gruvor sker med svåra miljömässiga konsekvenser.

Återvinning av batterier

– Fram till idag har mycket få batterier från bilar och bussar samlats in. Den stora vågen med uttjänta batterier börjar 2030. Då gäller det att vi har väl fungerande återvinning på plats så att vi kan ta vara på de värdefulla metaller som ingår i dessa batterier. – Det är alltså viktigt att utveckla återvinningsteknikerna vidare för storskalighet redan nu och inte minst med tanke på de batterifabriker som planeras i Europa och deras metallbehov. Viktigt är också att alla batterier verkligen samlas in och återvinns, säger Lisbeth Dahllöf forskare på IVL Svenska Miljöinstitutet.

Framtidens batterier är redan här

Tänk om det gick att ersätta grafit i litiumjonbatterier med en mer hållbar lösning?

- Vi på Stora Enso har därför bestämt oss för att utveckla en lösning som ersätter grafit med hårt kol från lignin.

Vi kan ersätta denna fossilbaserade grafit med hårt kol från träd, vilket medför både tekniska och miljömässiga fördelar.

Utvecklingen går ju framåt. Vågar vi vänta?

När spaden väl är satt i jorden så är det oåterkalleligt.

En hållbar gruvnäring finns inte

Det enda rätta är att minska konsumtionen och råvaruförbrukningen. Det anser den europeiska miljöbyrån EEB i en ny rapport. Gruvbolag och regeringar drar nytta av den gröna omställningens behov av vissa metaller och mineraler för att grönmåla hela gruvnäringen, men gruvbrytning kräver stora mängder energi och bidrar till olika miljöproblem, menar rapportförfattarna.

Det finns en hel del som talar emot Talgas planer på en "GRÖN" grafitgruva. Hur mycket kan vi lita på de beräkningar som gjorts? Gruvan är ju inte i drift ännu.

Vad gäller miljömålen menar Länsstyrelsen att målen om giffri miljö, levande sjöar och vattendrag, grundvatten av god kvalitet, myllrande våtmarker och levande skogar kan påverkas negativt av exploateringen. Vi är rädda för att det är så att miljömålen inte kan uppnås.

Vi är också rädda för att ett område där gruvbrytning har pågått inte kan återställas eftersom förstörelsen blir för stor. Risken är också stor för att avfall skall läcka föroreningar under en lång tid efter avslutad brytning.

Riksrevisionsverket har kommit fram till att det idag drivs gruvor utan att det finns pengar till städning efteråt. Till exempel nämns att när Northland Resources järnmalmgruva gick i konkurs fanns det 29 miljoner kronor för att säkra miljön. Enligt beräkningar som gjorts kommer det att kosta ca. 250 miljoner kronor att städa upp naturen efter gruvan.

Slutsatsen i våra synpunkter blir därmed att vi motsätter oss den gruvverksamhet som Talga AB ansöker om.

Arbetsgruppen JA till en FRAMTID utan gruvor

gruvinformation@gmail.com

Urpo Taskinen

Johanna Ögren

Simon Marajnen

Hanna Råman

Tarja Leinonen

Beatrice Flöystad

Kenneth Nilsson

Päivi Juuso

Ulrik Lidström

Jävna Allas

Per-Anders Nutti

Elin Belleza

Håkan Lundström

John Tomas Påve

[Facebook - JA till en FRAMTID utan gruvor](#)